

TURISMOAK ITOKO DU VENEZIA

“Itsasoak jango du Venezia” zenbat aldiz entzun ote dugun. Erresuma zaharrak badu itsasoa baino arazo handiagorik: XXI. mendeko neurrigabeko masa turismoa. Gaur egungo turismo eredu horrek Venezia eta bertako herritarren bizimodua kolokan jarri du.

Xuban Zubiria Elexpe
@xubanzubiria

“Turismoak itoko du Venezia, ez itsasoak” aldarrari honen pean argitaratu dute Josu Narbarte (1992, Irun) Anna Prulli (Treviso, 1989) eta Francesco Fasano (Venezia, 1984) ikasle eta ikerlariak *Barbaroen inbasioak XXI. mendean?* lan antropologikoa. Venezia oinarri hartuta, turismo eredu honek sor ditzakeen arazo sozialen inguruko hausnarketa bultzatu nahi izan dute. Lana EHUn eta Veneziaiko Ca’ Foscari unibertsitatean aurkeztu dute.

Egun, ekonomiaren sektore garrantzitsuenetakoa bihurtu da turismoa, batez ere Europa hegoaldeko lurraldeetan. Zerbitzuen nahiz atxikitako bigarren mailako jardueren inguruan benetako industria turistikoa sortu da. Aberastasuna eta enplegua sortzeko gero eta garrantzi handiagoarekin. Urtero atzerrira bidaia bat behintzat egiten duten pertsonen kopurua hazten doa. Fenomeno

global baten aitzinean gaude beraz. Egieleen ustez, turismo honek erreproduzitu egiten ditu sistema ekonomikoaren kontraesan eta gatazkak, izan ardatz ezberdinen artean (iparra-hegoa), izan kolektibo sozial ezberdinen artean.

Turismoa sarri baliabide ekonomiko huts gisa ikusten da eta administrazioak ahalik eta bisitari gehien erakartzeko helburu soil bezala erabiltzen du. Esan gabe doa horrek guztiak tentsioak eta kontrako erreakzioak ere sortzen dituela, esaterako Desokupatu 2016 mugimendua Donostian edo No Grandi Navi mobilizazioak Venezian. Halako mugimendu gero eta gehiago sortuko direla diote ikerlariak, turismoa beste gune eta egituretan eragin dezakeen fenomeno bezala ikusi beharrean, administrazio publikoetatik etekin pribatua lortzeko instrumentu modura erabiltzen baita hainbatetan. Eredu honek masa turis-

moaren mesedetan hirien ehun soziala degradatzen laguntzen duten neurriak hartzera behartzen ditu entitate publikoak.

Donostiako eragile askoren artean alarma gorria piztu dela ikusten ari gara. Hiriburutza kulturala eta hiriak historikoki duen turismo tradizioa ez badira ondo gestionatzen, Donostiako bizilagunen bizi ereduak kaltetu dezake. Turismo basatiak sor ditzakeen desoreka sozialen adibide da Bartzelona. Ada Colau alkateak turismo eredu birdefinitzeko moratoria dekretatu izanak, hiriburu katalanak bizi duen egoera larria islatzen du.

Neurrigabeko masa turismoaren isla garbia izatera iritsi da Venezia. Lanaren egileek turismoaren monolaborantza izendatu duten eredu ekonomiko anti-eredu bilakatu da jada, Bartzelona eta turismoaren arazoa sufritzen du-

» Masa turismoaren mesedetan, eredu honek hirien ehun soziala degradatzen laguntzen duten neurriak hartzera behartzen ditu entitate publikoak

» Despopulaziorako tresna ere bilakatu da turismoa, bertako bizi-baldintzak izugarri garestitu baitira. Azken urteetan ia 100.000 biztanle galdu ditu Venezia

» 2.400 hotel-egituretatik epe ertainean 50.000ra igarotzea aurreikusten da, egitura finantzario, administratibo eta akademiko andana desagerraraziz

Ezkerrean, No Grandi Navi mugimenduak utzitako argazkia: itsasontzi handiak Tronchetton ez porturatzea eskatzen dute herritarrek. Eskuineko irudian, ezker-eskuin, Josu Narbarte, Anna Prulli eta Francesco Fasano, 'Barbaroen inbasioak XXI. mendean?' lanaren egileak.

ten beste hiri batzuentzat. Herritarrak antolatzen hasi dira eta azken urteetan aipagarria da No Grandi Navi mobilizazio-dinamika: itsasontzi handiek Tronchettoko portuan (Venezian) lur ez hartzea eskatu dute herritarrek. No Grandi Navi mugimendua Udalaren aurka altxatu da eta salatu dute halako ontziak hiriaren erdigunetik pasatzen uztea hiriaren jasangarritasunaren aurkako erabaki zuzen eta interesatua dela. Francesco Fassanoren arabera, ontzi handi horien presentzia biztanleentzat arriskutsua eta probokazio hutsa izateaz gain, berauen joan-etorriak hiriaren oinarri diren paduretako hondoak higatzea eragiten du. Horrek dakar hiriarenean aurrean askoz ere ahulagoa izatea eta hain ezaguna den "acqua alta" fenomeno naturala gero eta larriagoa bihurtzea. Mobilizazioak arrakastuak izan dira, No Grandi Navi aldarria Europa osora zabaltzeraino.

Ikerlarien lanean masa turismoak eragindako hiru arazo nagusi identifikatzen dira: gainbehera demografikoa, belaunaldien arteko gerra eta gentrifikazioa.

Gainbehera demografikoa

Turismoak Veneziaiko beste sektore ekonomiko guztiak jan ditu. Are gehiago, Margherako portuari lotuta zeuden industria petrokimikoa, ongarriena eta ontziolena desagertzeaz daude. Horrek

guztiak bizimodu bakarra utzi die Veneziaiko herritarrei eta despopulaziorako tresna ere bilakatu da turismoa, bertako bizi-baldintzak izugarri garestitu baitira. Hala, kolpe demografiko gogorra jasan du itsasoko erresuma zenak: 1971. urtean Veneziaik 363.062 biztanle zituen eta azken urteetan ia 100.000 galdu ditu. Hirigune historikoan, asko dramatikoa izan da galera, biztanleriak oso azkar eta bortizki jo du gutxitzera.

Belaunaldien arteko gatazka

Uneotan hiriburuak duen beste erronketako bat, gertatzen ari den belaunaldien arteko gatazka gaitztea da. Batetik jaiotzez veneziarrak diren helduak daude, bestetik bizitzen gelditu diren gazte apurrak eta Ca' Foscari unibertsitatean joaten diren ikasleak. Harrigarria badirudi ere, azken urteetan "betiko veneziarrek" eta turistek aliantza sinbiotiko sinergikoa osatu dute. Jende heldua periferian bizi da nagusiki eta turistak erdiguneko kale eta hoteletan pilatzen dira. Bi multzoek beraien beharrik asebetetzeko ez dute arazorik gaur egungo Venezia, eta hiriak bizi duen status quo-ra moldatu dira. Beste aldean, ordea, herriko gazte eta ikasleak ditugu: turismoaren interesetara bizi den hiriko ordutegiaren ondorioz, euren sozializazioa hiriko plazetan Spritz bat hartzea mugatu dela salatzen dute.

Gaueko hamaiketatik aurrera benetan zaila bihurtu da pub edo tabernaren bat zabalik aurkitzea. Gazteentzat Venezia hilik dago eta nahiago dute beste hirietara (Padua, Udine...) bizitzera joan, baldintza ekonomiko hobek eta aisialdirako eskaintza ugaria dutelako.

Gentrifikazioa

Industria turistikoa hazi baino ez da egiten ari. Egungo 2.400 hotel-egituretatik epe ertainean 50.000ra igarotzea aurreikusita dago, orain arte irauten zuten egitura finantzario, administratibo eta akademiko andana desagerraraziz. Egitura horien desagertze masiboa gertatu den zonaldeetan apenas geratzen da herritarrik. Hotelak denaren jabe egin dira eta egoerak hiriaren gentrifikazioa ekarri du: batetik daude turisten tsunami etengabea pairatzen duten zonalde turistikoak (San Marcos plaza eta Rialto zubiaren inguruak), eta bestetik, Veneziaiko biztanleen bizileku-ghetto diren auzoen alderik periferikoak (Santa Croce, Santa Marta, Cannaregio, Dorsoduro, Castello...).

Lanaren egileek ohartarazi dute prozesua bete-betean dagoela hedapen fasean eta aurre egin diezaiokeen tresna eraginkorrena herri mobilizazioa dela. Auzia presentzia publikoa hartzen ari da eta diskurtso gero eta landuagoa dabilite herri eragileek. Mobilizazioak bakarrik salba dezake Venezia. ■